

Dijatomska modulacija

Sredstva dijatomske modulacije su svi dijatonski, tj. lestvični akordi koji se mogu naći u duru, molduru i u sve tri vrste mola. To su durski, molski, umanjeni i prekomerni trozvuk, kao i 7 četvorozvuka: mali i veliki durski, mali i veliki molski, umanjeni, poluumanjani i prekomerni sa velikom septimom.

Vidovi promene tonaliteta su:

1. **MODULACIJA**: promena tonalnog centra, potvrđena kadencom.
2. **ISTUPANJE**: kratkotrajan prelazak u nov tonalitet u trajanju od 1-2 akorda, koji nije potvrđen kadencom, i ponovno vraćanje u početni tonalitet; vezuje se uz pojam *alteracije*
3. **TONALNI SKOK**: dešava se na granici dve formalne celine; nov tonalitet počinje odmah, bez nekog postupnog prelaza.

ETAPE PRILIKOM MODULIRANJA:

1. Potvrda polaznog tonaliteta kadencom;
2. Preznačenje (najvažnije mesto u procesu moduliranja): tu izabiramo akord koji je zajednički u početnom i ciljnom tonalitetu. Tom akordu se tada obaveznomenja stupanj, a ponekad i funkcija;
3. Potvrda ciljnog tonaliteta.

IZBOR ZAJEDNIČKOG TONALITETA:

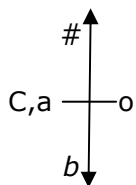
Najbolje je ući na **S** ciljnog tonaliteta (IV ili II stupanj), jer se tada najlakše uspostavlja potpuna autentična kadenca i time potvrđuje ciljni tonalitet.

Nešto je lošije ući na **D** ciljnog tonaliteta, jer se tada I stupanj prilično naglo pojavljuje. Zato se u ovom slučaju radi proširena kadenca (V-VI + IV-V-I ili V-VI + II-V-I), pa se tako T za izvesno vreme odlaže i kadenca zvuči ubedljivije.

Najgore je ući na **T** ciljnog tonaliteta, jer tada ona nije postupno uvedena. Tada je najbolje da se T oslabi, tj. da bude I^6 i to na *arzi* (lakom taktovom delu), a sledeća T da bude I^5 i to na *tezi* (I^6 -IV-V- I^5).

FRIGIJSKI OBRT nastaje ako se za zajednički akord izabere D iz prirodnog mola (D° , tj. V°). To je, u stvari, kombinacija sledećih funkcija: D° -S-D-T, tj. V° -IV-V-I. Jedino u ovom slučaju se posle D može javiti S, i to zato što ova D nije prava, tj. nema vođicu. Ovaj obrt zove se „frigijski“, jer je kombinacija izvučena iz frigijskog modusa.

VIŠI I NIŽI TONALITETI

Svi tonaliteti koji se kreću naviše, tj. ka povisilicama, su viši, dok su oni koji se kreću ka snizilicama – niži.